

Bijlage 2: Inventarislijst

Nr	Naam document	Datum	Beoordeling	Woo
1	Memo informatiecommissaris	18-01-2021	Deels openbaar	5.1.2.e
2	Concept persbericht		Niet openbaar	5.1.2.i/5.2.1
3	Concept persbericht		Niet openbaar	5.1.2.i/5.2.1
4	Q&A informatiehuishouding	18-01-2021	Niet openbaar	5.1.2.i/5.2.1
5	Tekst voor de minister	18-01-2021	Deels openbaar	5.1.2.i

Aan: minister BZK en 5.1.2.e
Van: 5.1.2.e
Datum: 10 januari 2021
Onderwerp: Informatiecommissaris

Aanleiding

- In de besprekingen over de kabinetsreactie POK is de gedachte geopperd om een instantie in het leven te roepen die kan beoordelen of bij een weigering van een minister/het kabinet om de Kamer te informeren, terecht een beroep op het belang van de staat van artikel 68 Grondwet wordt gedaan.
- Deze gedachte is ook al vaker naar voren gebracht rond de rubricering van stukken als staatsgeheim.

Waarom is dit geen goed idee?

- De vraag of een minister de Kamer juist/tijdig/volledig heeft geïnformeerd speelt een cruciale rol in de verantwoording die een minister aflegt aan het parlement: door het verstrekken van inlichtingen op grond van artikel 68 Grondwet legt een minister verantwoording af aan de Kamer.
- Kern van het parlementair stelsel is de vertrouwensregel: een minister geniet het vertrouwen van de Kamer tenzij het tegendeel is gebleken.
- De enige instantie die het oordeel toekomt of de Kamer juist is geïnformeerd is de Tweede Kamer zelf (de Eerste Kamer wordt hier gemakshalve even buiten beschouwing gelaten). Een negatief antwoord impliceert snel een gebrek aan vertrouwen en de noodzaak om op te stappen.
- De vraag of er juist is geïnformeerd en de vraag of er voldoende verantwoording is afgelegd zijn in theorie wel te onderscheiden, maar nauw met elkaar verbonden.
- De vraag of de Kamer terecht informatie met een beroep op het belang van de staat is onthouden, is dus nauw verbonden met de vraag of een bewindspersoon kan aanblijven.
- Deze kerntaak van het parlement **kan niet worden uitbesteed aan een onafhankelijke derde of een mediator-achtige figuur.**
- Dit zou ook leiden tot een juridificering van de politiek-bestuurlijke verhoudingen (waar de Raad van State juist voor waarschuwt).
- Als de wens hiertoe wel blijft bestaan, moeten we constateren dat de belangrijkste regel van het parlementair stelsel – namelijk dat een minister geacht wordt het vertrouwen te bezitten totdat het tegendeel is gebleken – kennelijk niet meer wordt herkend. Dat is nogal wat.
- Hoewel de vertrouwensregel een regel van ongeschreven recht is, zou ik menen dat het afstand nemen van die regel door de introductie van een informatiecommissaris een zodanig ingrijpende wijziging van het parlementair stelsel zou zijn, dat zij grondwetsherziening zou vergen.
- In vergelijkbare zin H.D. Tjeenk Willink in bijgevoegde brief aan de Kamer. De evaluatiecommissie Wet parlementaire enquête (een commissie van Kamerleden) heeft zich hierbij in het verleden aangesloten.

Vraag

Waarom worden per departement aantekeningen van bewindspersonen verschillend gearhiveerd?

Antwoord

- De verschillen worden verklaard door de verschillende werkwijzen en de gebruikte informatiesystemen bij ministeries. Adviesnota's kunnen tegenwoordig fysiek of digitaal worden afgedaan door bewindspersonen. Hierbij is er ruimte om de afspraken en processen op de eigen manier in te richten.

Vraag

Zijn er rijksbrede afspraken over opname van aantekeningen bewindspersonen in het archief?

Antwoord

- Voor concrete maatregelen ter verbetering van de informatiehuishouding, verwijs ik u korthedshalve naar paragraaf 8 van de kabinetsreactie. Onderdeel daarvan is het ontwikkelen van een standaard voor het vastleggen van opmerkingen van bewindspersonen.

Van: 5.1.2.e
Aan: 5.1.2.e
Cc: 5.1.2.e
Onderwerp: Tekst voor minister
Datum: vrijdag 15 januari 2021 17:35:25
Prioriteit: Hoog

5.1.2.e

Aan de tekst nog QenA's informatievoorziening toegevoegd en tevens Awb en discriminatie.

Gr

5.1.2.e

Algemene reactie informatievoorziening

- Het kabinet kiest radicaal voor ruime informatievoorziening aan de Kamer. De POK is zeer kritisch op de informatievoorziening vanuit ministeries aan haar.
  - Daarnaast loopt er al langer discussie over de verstrekking van informatie door het kabinet aan de Kamer, mede in het kader van artikel 68 Grondwet. Dat is niet goed voor het functioneren van de politiek, aangezien artikel 68 Grondwet de hoeksteen van de democratie genoemd mag worden.
  - Het kabinet trekt zich deze kritiek zeer aan.
- Maatregelen die het kabinet neemt in het algemeen...*
- Het kabinet zal **bij elk stuk (wetsvoorstel, brief of nota) dat aan het parlement wordt gestuurd, de onderliggende departementale nota's die de bewindspersonen hebben gebruikt voor de besluitvorming**, actief openbaar maken.
  - We willen hiermee een start maken vanaf 1 juli a.s. en willen dit zo ruimhartig mogelijk doen. Zo snel mogelijk komen we met meer duidelijkheid over de uitwerking.
  - Verder wil het kabinet meer openheid geven over de afwegingen die ten grondslag liggen aan het beleid door transparanter te zijn wanneer interne ambtelijke stukken worden verstrekt.
  - In die interne ambtelijke stukken zullen persoonlijke beleidsopvattingen van ambtenaren niet langer worden gelakt.
  - Deze nieuwe lijn geldt zowel voor documenten die op verzoek van de Kamer worden verstrekt als voor documenten die het kabinet op eigen initiatief openbaar maakt.
  - Ook willen we veel vaker dan nu technische briefings geven, of tijdens commissievergaderingen technische toelichtingen door ambtenaren laten verzorgen. ^[1]
  - Het kabinet wil in dialoog met de Kamer en andere betrokken partijen om te bespreken hoe de ruimte voor kritische of afwijkende advisering en de veiligheid van ambtenaren geborgd kunnen blijven.

... en over specifieke stukken

- Ook zal de minister-president op korte termijn de besluitenlijst van de ministerraad openbaar maken op de dag van de vergadering. Op termijn zal de informatiewaarde van de besluitenlijst worden verhoogd met de toevoeging van annotaties aan de besluitenlijst.
- Adviezen van de landsadvocaat willen we openbaar maken voor zover die het karakter hebben van algemene juridische beleidsadviezen. Adviezen die zien op procedures worden alleen openbaar, indien na afloop van een procedure het procesbelang daaraan niet meer in de weg staat en het belang van de Staat zich daar niet tegen verzet.

... en in het POK-dossier

- Het kabinet richt een online informatiepunt in waarop stukken die gerelateerd zijn aan de gebeurtenissen rondom de kinderopvangtoeslag worden gepubliceerd:
<http://informatiepuntkinderopvangtoeslag.rijksoverheid.nl>
- Dat start vandaag (15 januari) en wordt de komende tijd telkens verder aangevuld.

- Zo wordt informatie toegankelijk voor uw Kamer en iedereen die meer over de problemen met de Kinderopvangtoeslag wil

5.1.2.i

Awb:

- We gaan kijken of we het bestuursrecht zo kunnen vormgeven dat dit soort dingen niet meer kunnen gebeuren.
- Bij de kinderopvangtoeslag was een deel van het probleem dat de wet te streng was of te streng werd uitgelegd en iedereen vond dat we ons aan de wet moesten houden.
- We gaan zorgen dat er meer mogelijkheden komen voor uitvoering en de rechter om iets te doen bij onbedoelde effecten of andere onrechtvaardigheden.

Discriminatie

Discriminatie (algemeen)

- Discriminatie kan en mag niet. De overheid heeft daarin een voorbeeldrol. Bij Toeslagen hebben ouders te maken gehad met een discriminerende bejegening. Er is bij de aanpak van fraude specifiek op nationaliteit gezocht. Ouders met een niet-Nederlandse nationaliteit en ouders met een dubbele nationaliteit hadden op basis daarvan meer kans om door de Belastingdienst gecontroleerd te worden. Dat betreurt ik. We moeten ervoor zorgen dat dit nooit meer kan gebeuren.

Stappen die de Belastingdienst heeft genomen

- Alle gegevens over dubbele nationaliteit die nog in de systemen van Toeslagen stonden zijn verwijderd. Ook is het kenmerk nationaliteit verwijderd uit het risicosysteem van Toeslagen. Het opvragen van nationaliteit bij onderzoeken naar georganiseerd misbruik is dan ook niet meer mogelijk.

Stappen die de Belastingdienst nog zal nemen

- In cultuurprogramma's bij de Belastingdienst en Toeslagen zal aandacht worden besteed aan een verantwoorde omgang met gevoelige persoonsgegevens, zoals nationaliteit. En dat discriminatoire of denigrerende uitlatingen op de werkvloer absoluut niet worden getolereerd.
- Als Toeslagen in de behandeling van dossiers ziet dat discriminatie een rol heeft gespeeld bij de terugvordering van toeslagen, hebben ouders recht op de compensatieregeling.
- Verder zijn er afspraken gemaakt met het College voor de Rechten van de Mens. Als ouders het vermoeden hebben dat er sprake is geweest van discriminatie kunnen zij het College vragen om een oordeel in hun zaak. Toeslagen neemt het oordeel van het College daarover altijd over.
- Voor alle ouders die zich melden bij de organisatie herstel Toeslagen (UHT) kijken wij ook zelf in het dossier van een ouder of we kunnen vaststellen dat er sprake is geweest van discriminatie. Uiteraard stellen we de ouder daar dan van op de hoogte. Ook dan krijgen

gedupeerde ouders de compensatieregeling.

Stappen die bij andere diensten zullen worden genomen

- Ook buiten de Belastingdienst en Toeslagen blijven we alert op signalen over oneigenlijk gebruik van nationaliteit of discriminatie. Signalen van onjuist gebruik van gegevens zoals nationaliteit of discriminatie kunnen worden gemeld bij de organisatie door wie iemand zich gediscrimineerd voelt; daarnaast kan ook een melding worden gedaan bij het College voor de Rechten van de Mens.
- Bij doorverwijzing van een klacht over discriminatie naar het College voor de Rechten van de Mens wijst de uitvoeringsdienst degene die het betreft op de mogelijkheid van ondersteuning door een meldpunt antidiscriminatie dat in elke gemeente onafhankelijke bijstand verleent aan personen bij de afwikkeling van hun discriminatieklacht.
- Discriminatie kan verder worden verminderd door medewerkers van uitvoeringsdiensten meer inzicht te bieden in vooroordelen die, vaak onbewust, een rol spelen bij de uitvoering van hun werk. Het College voor de Rechten van de Mens zal deze trainingen gaan verzorgen aan medewerkers van de Belastingdienst en Toeslagen, en daarna ook aan medewerkers van andere grote uitvoeringsinstanties, zoals het UWV, de SVB en DUO.

Nationaal coördinator/Staatscommissie Discriminatie

- Om discriminatie, ook door overheidshandelen, terug te dringen zijn onder meer een gecoördineerde aanpak en onderzoek van belang. In een brief van 9 december 2020 heeft de minister van BZK aangekondigd een verkenning uit te laten voeren naar een Nationaal coördinator tegen discriminatie en racisme. Na deze verkenning zal de Staatscommissie Discriminatie en Racisme worden ingesteld.
- Ook zullen de gemeentelijke meldpunten voor discriminatie worden versterkt.

---

^[1] Kamerstukken II 2020/21, 28844, nr. 221